

Nota
Boutersem – Nieuwstraat



Programma van maatregelen

Opdrachtgever :	A.V. Development
Ons kenmerk :	ORTEC2100549
Auteurs :	Ward Decramer Anne De Loof
Datum verslag:	April 2021
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2021C318 proefsleuvenonderzoek
Wettelijk depot :	D/2021/15.001/07

Coverfoto: overzichtsfoto op terrein ter hoogte van sleuf 5 (WP5)

Auteurs & autorisatie:

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Anne De Loof (OE/ERK/Archeoloog/2018/00203)

Terra Engineering & Consultancy nv

(OE/ERK/Archeoloog/2020/00004)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2021/15.001/07

INHOUDSTAFEL

Deel 3	Programma van Maatregelen.....	4
3.1	Beschrijvend gedeelte	4
3.1.1	Administratieve gegevens	4
3.2	Gemotiveerd advies.....	6
3.3	Programma van maatregelen	8
	Ondertekening.....	9

Deel 3 Programma van Maatregelen

3.1 Beschrijvend gedeelte

3.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2021C318 (proefsleuven en proefputten)
Actoren	Terra Engineering & Consultancy OE/ERK/Archeoloog/2020/00014 (Erkend archeoloog)
	Anne De Loof OE/ERK/Archeoloog/2018/00203 (Erkend archeoloog, auteur, digitaliseerder)
	Ward Decramer, OE/ERK/Archeoloog/2019/00023 (Veldwerkleider, erkend archeoloog, assistent-aardkundige, auteur, digitaliseerder)
Externe actoren	Sarah Fellahi Assistent-archeoloog, GPS (J. Verrijckt bvba)
Locatie	Provincie: Vlaams-Brabant Gemeente: Boutersem Adres: Nieuwstraat (fig. 3.1-3.2)
Kadastrale gegevens	Boutersem, afdeling 1, sectie B, percelen 296h, 296k, 296l, 341k, 298k, 297g, 297f, 451a, 451b, 451c, 294z, 294r/deel (fig. 2.2)
Bounding Box	Punt 1: X = 182960, y = 170099 Punt 2: X = 183130, y = 170219
Oppervlakte projectgebied	Ca. 10 241 m ²
Periode veldwerk	29 maart 2021
Einddatum onderzoek (afron- ding rapportage)	1 april 2021
Relevante termen	Proefsleuvenonderzoek; recente sporen; colluvium; erosieprocessen; natuurlijke sporen; tertiair.

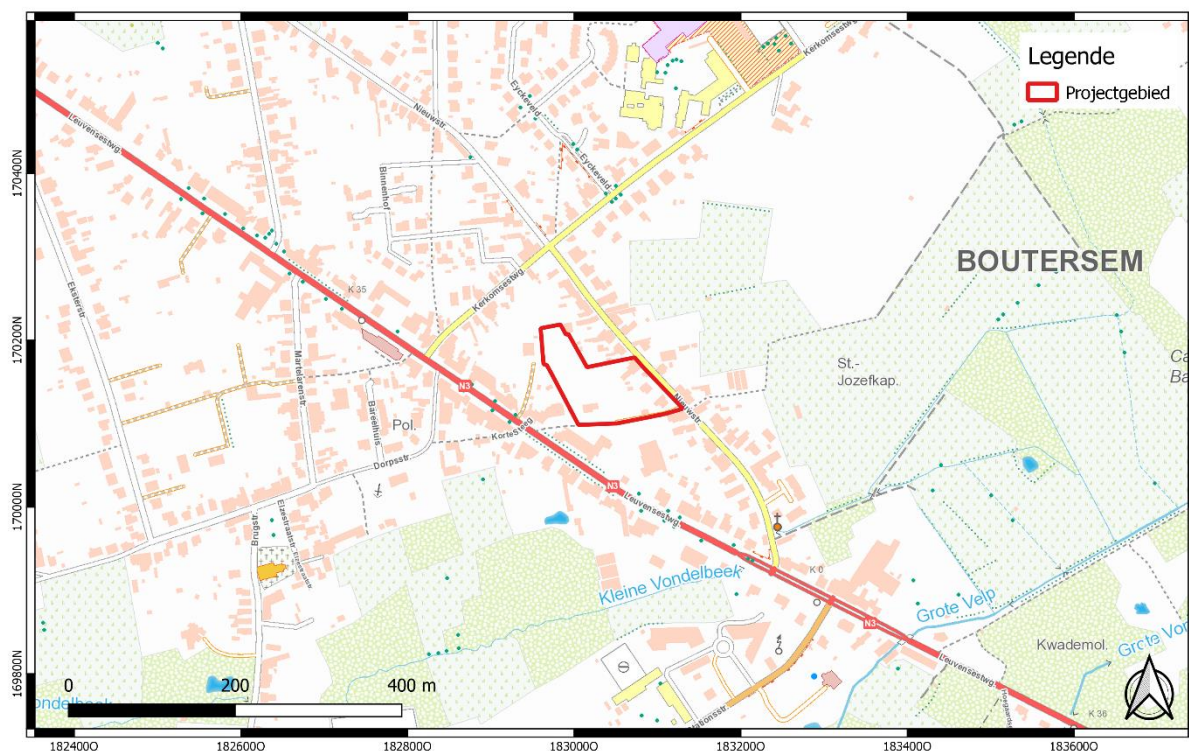


Fig. 3.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© DOV).

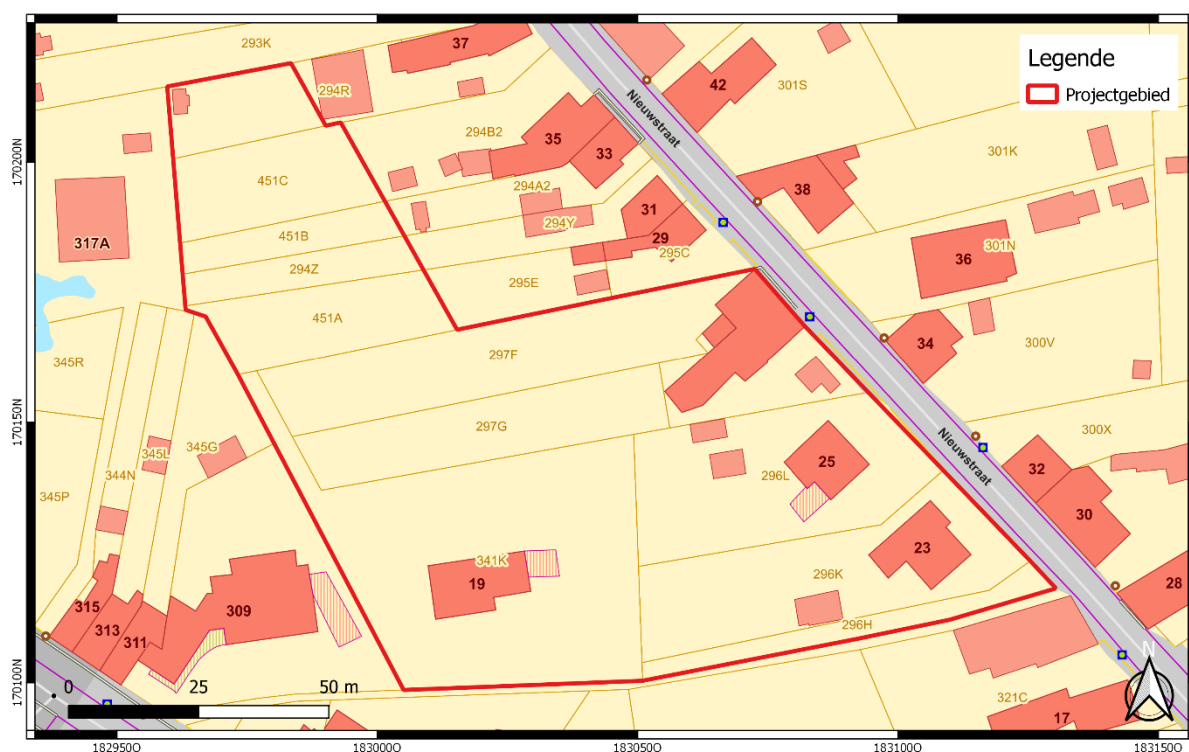


Fig. 3.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).

3.2 Gemotiveerd advies

Het uitgevoerde onderzoek leverde voldoende data om een oordeelkundige uitspraak te doen over de archeologische verwachting van het terrein. In totaal werd 12,1 % van het totale onderzoekbare terrein onderzocht, hetgeen statistisch gezien als voldoende wordt beschouwd. Hieruit blijkt dat het archeologisch potentieel zeer laag tot nihil is. Het potentieel op kennis- en datawinst van eventueel verder vervolgonderzoek wordt idem dito bijgesteld naar zeer laag tot nihil. Het uitsluiten van verschillende zones uit dit vooronderzoek met ingreep in de bodem, heeft geen invloed gehad op de inschatting van het potentieel en het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Nieuwe terreinkennis voor en tijdens de aanvang van het onderzoek leidden tot de noodzaak om enkele zones uit te sluiten.

Het proefsleuvenonderzoek wees uit dat de bodemkundige en litho-stratigrafische variatie voornamelijk te linken is aan natuurlijke processen. De aanwezigheid van colluvium op de meeste delen van het terrein en de sterke variatie in de bewaring van de Bt-horizont, wijzen erop dat erosieprocessen actief zijn geweest. Dergelijke processen in de leemstreek kunnen een impact gehad hebben op het bodemarchief, maar in de meeste gevallen is dit voor grondsporensites eerder beperkt. Specifiek voor dit terrein echter lijkt de erosieproblematiek toch wel een negatieve impact gehad te hebben op de bewaringscondities. Lokaal is het colluvium zeer dik, meestal in de zones waar het tertiairsubstraat ondiep aanwezig is met een slecht bewaarde Bt. Waar het colluvium minder dik is bevindt zich een betrekkelijk gaaf geconserveerde Bt-horizont. Het is een valabele hypothese om dan ook ervan uit te gaan dat daar waar de Bt-horizont slecht bewaard is en het tertiairsubstraat zeer ondiep aanwezig is, een deel van het bodemarchief is weggeërodeerd. Bovendien bevatte het colluvium enkel spikkels aardewerk, steenkool en houtskool. Er werden tijdens het onderzoek geen relevante vondsten in het colluvium vastgesteld.

Een tweede vaststelling is de menselijke impact op de bodemkundige situatie. De bovenliggende Ap-horizont heeft een opmerkelijk losse structuur. De ondergrens naar het colluvium was op sommige locaties erg abrupt. Daarenboven is de Ap-horizont nagenoeg geheel archeologisch steriel. Enkel spikkels en stukken recente baksteen werden hierin vastgesteld. Dit zijn opvallende observaties vermits het terrein achterliggende tuinzones omvat van gebouwen die reeds in de 18de eeuw aanwezig waren. Men zou op zijn minst postmiddeleeuws aardewerk en vondsten uit deze periode(s) verwachten, maar deze bleken totaal afwezig te zijn. Dit onderzoek laat niet toe om uitspraken te doen over welke menselijke invloed verantwoordelijk geweest is voor de losse structuur en de afwezigheid van vondsten in de bouwvoor. Er werden geen indicaties vastgesteld die zouden wijzen op een systematische aftopping of afgraving van het terrein in het verleden, maar het kan alleszins ook niet uitgesloten worden.

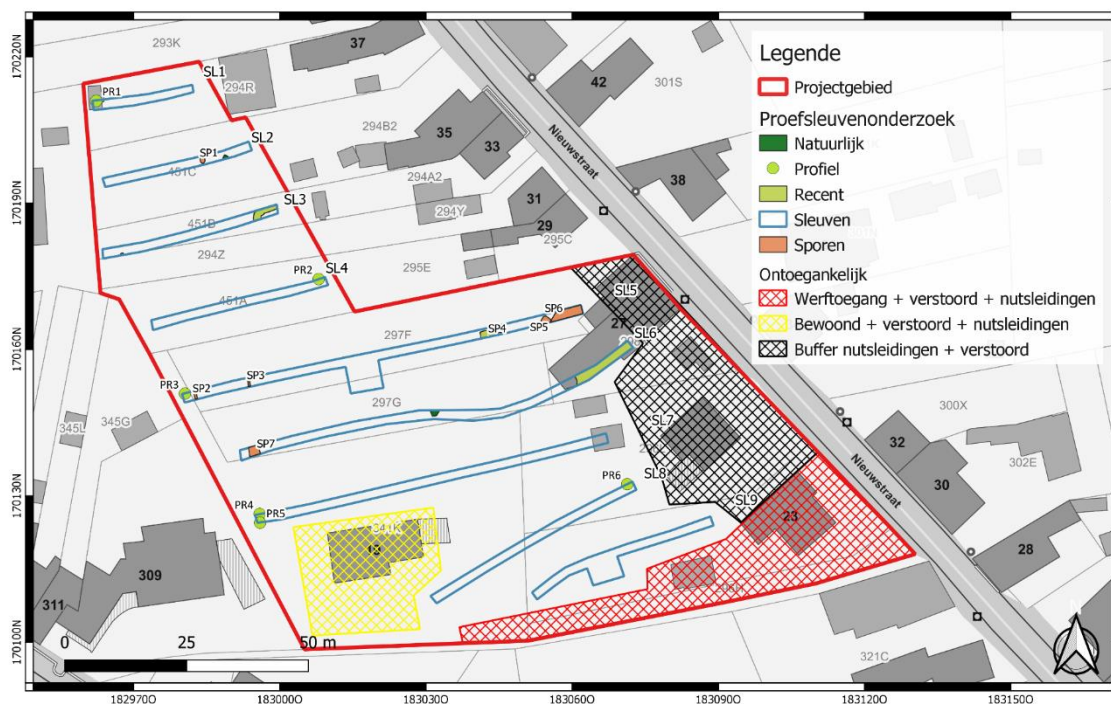
Het aangetroffen sporenbestand omvatte drie recente kuilen, drie perceelgreppels en een natuurlijk spoor. Er werden geen sporen of andere elementen vastgesteld die te linken zijn aan de 18de-eeuwse bebouwing of oudere fases. De drie perceelgreppels zijn mogelijk lange tijd in gebruik geweest, aangezien de spooreigenschappen op een relatief hogere ouderdom wijzen, maar de vulling ook steenkoolblokken bevat. De greppels kunnen bijgevolg volledig aan de postmiddeleeuwse en huidige landinrichting en percelen gelieerd worden. Ook de recente kuilen uit de 20ste eeuw en vermoedelijk zelfs tweede helft 20ste eeuw, staan in verband met de bebouwing aan de Nieuwstraat die vanaf de 18de eeuw aanwezig was. Het is dus voor de perceelgreppels uitgesloten dat ze op een oudere erfafbakening die dateert van voor de 18de-eeuwse situatie. Het volledige sporenbestand staat bijgevolg in verband met de 18de-21ste-eeuwse landinrichting en landgebruik. Bijgevolg zijn er geen archeologische waarden aanwezig die meer zouden kunnen vertellen over de historische ontwikkeling van de kern van Boutersem voor de 18de eeuw.

Qua vondstmateriaal is het volledige terrein archeologisch steriel. Er werd geen enkele vondst waargenomen die dateert van voor de tweede helft 20ste eeuw.

Als laatste element dient erop gewezen te worden dat in heel wat zones een recent en zeer ingrijpend verstoord bodemarchief aanwezig is. Tijdens het sleuvenonderzoek werden heel wat kuilen en putten waargenomen waarin bouwpuin weggewerkt is. Daarenboven kan nu met zekerheid gesteld worden dat het bodemarchief ter hoogte van de Nieuwstraat waar bebouwing aanwezig is, reeds verstoord is. Huisnr. 25 bevat een kelder tot minstens 2 m-mv, terwijl huisnr. 23 een kruipkelder bevat. Rekening houdend met de vorstvrije bouwdiepte, de kruipkelder en de diepte van het aanlegvlak op 60 à 70 cm, wordt ook huisnr. 23 als reeds verstoord beschouwd. Huisnr. 19 is ook onderkelderd zal zodoende ook voor een verstoord bodemarchief gezorgd hebben.

Alle verzamelde data en vaststellingen tijdens het proefsleuvenonderzoek leiden tot de conclusie dat het terrein een laag tot nihilistisch kennis- en datapotentieel heeft. Er werden immers geen relevante archeologische sites vastgesteld die zouden kunnen leiden tot bijkomende informatie over de omgeving en de historische ontwikkeling van Boutersem. Op uitzondering van de zes sporen – waarvan verschillende recent – is het projectgebied archeologisch steriel. Kostenbaat is verder onderzoek gezien dit lage wetenschappelijke potentieel noch nuttig, noch noodzakelijk. **Het terrein kan vrijgegeven worden zonder vervolgonderzoek of zonder bijkomende maatregelen ter bescherming van (afwezige) relevante erfgoed.**

Het volledige projectgebied mag integraal opgenomen worden in de GGA (gebieden geen archeologie).



**Fig. 3.3: Vereenvoudigd allensporenplan geprojecteerd op de topografische kaart (2017)¹.
Het volledige projectgebied mag integraal opgenomen worden op de GGA.**

¹ Voor een allensporenplan A0 met alle meetgegevens, zie bijlage verslag van resultaten.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

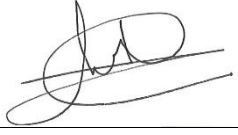
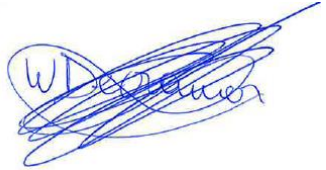
De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#).

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

3.3 Programma van maatregelen

Vermits een archeologische opgraving niet noodzakelijk is voor het betreffende terrein, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden. Het volledige projectgebied kan immers opgenomen worden in de GGA.

Ondertekening

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Gedelegeerd bestuurder	Kristof Van Vooren	
Kwaliteitsverantwoordelijke	Sofie De Bel	
Business Unit Manager	Maarten Dingenen	
Auteurs	Ward Decramer	
Nagelezen en goedgekeurd door	Anne De Loof	
Erkende archeoloog	Ward Decramer	